



17.3.2025

Pyhäjärven kaupunki
Ollintie 26
86800 PYHÄSALMI

Pohjois-Pohjanmaan liitto
kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

Viite: Tiedote 12.2.2025 / Kuulutus

Asia: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotus

Pyhäjärven kaupunki lausuu Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan tuulivoimahankkeita koskevasta 2. ehdotusvaiheen kaavaehdotuksesta seuraavaa:

Pyhäjärven kaupunki suhtautuu myönteisesti uusiutuvan energian hankkeisiin, ja se onkin yksi eniten energiakäänteen toteuttamiseen osallistuneista kunnista Suomessa. Kaupunki on monien muiden kuntien, yritysten, tutkimuslaitosten ja kansalaisjärjestöjen kanssa huolissaan kaavaehdotuksen eräistä perusteluista ja toteutetuista menettelyistä, jotka asettavat Pohjois-Pohjanmaan alueen kehitykselle mahdollisia esteitä.

Erityisesti kaupunki kyseenalaistaa metsäpeuravaikutusten arvioinnin oikeellisuuden. Kaavaselostuksen mukaan luotettavaa tutkimustietoa tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuraan ei vielä ole, vaan vaikutuksia on arvioitu poro- ja karibututkimusten perusteella. Tämän perusteella on kaavassa sovellettu jopa 5 km:n suojavyöhykkeitä metsäpeuran tiettyjen elinalueiden ja tuulivoima-alueiden välillä. Luotettavien tutkimustulosten puutteellisuus tai monitulkintaisuus ei ole Pyhäjärven kaupungin näkemyksen mukaan kuitenkaan oikeudellisesti kestävä peruste asettaa maankäytölle mielivaltaisia kilometrirajoja.

Pyhäjärven kaupunki katsoo, että näin laajojen suojaetäisyyksien käyttö suoraan saattaa johtaa tarpeettoman rajoittavaan lopputulokseen sekä Pyhäjärvellä että muuallakin maakunnan alueella. Metsäpeuran esiintyminen alueella on toistaiseksi vähäistä ja perustuu pitkälti monitulkintaisiin ennusteisiin sekä Natura-alueiden suojeluperusteiden päivityksiin, ei vakiintuneeseen kantaan. Kaavaehdotuksessa on eri puolilla maakuntaa lisäksi tapauksia, joissa tuulivoima-alueita on jätetty alle 3 km etäisyydelle metsäpeuran kannalta merkityksellisistä Natura-alueista (esim. Haarasuonkangas noin 1,5 km, Kumpusuo noin 2,7 km). Tämä antaa selkeän perusteen sille väitteelle, että vaikutuksia voidaan tapauskohtaisesti hallita myös alle 5 km etäisyyksillä. Pyhäjärven kaupunki vaatiikin muuttamaan erityisesti Nurmesnevan ja Hautakangas-Harvankankaan hankkeiden kohdalla metsäpeuravaikutusten tulkintaa siten, että hankkeisiin ravisteltua 5 km suojavyöhykettä ei dogmaattisesti todeta oikeaksi, vaan hankkeet otetaan takaisin aikaisemmalla viranomaisehdotuksen aluerajauksella.



Kaavaehdotuksessa esitetty ekologinen verkosto ja ekologisen verkoston ”ydinalueeksi” nimetty osa ovat ehdotuksen kartalla täsmällisesti rajattuja, mutta niiden perusteet ovat paljolti epäselvät ja oikeudellisesti kestävämmät. Pyhäjärven kaupungin näkemyksen mukaan ekologisen verkoston maantieteellinen laajuus ei perustu riittävään luonnontieteelliseen analyysiin, vaan on pitkälti kaavoituksellinen kompromissi. Esimerkiksi kaavaehdotuksessa ekologinen verkosto ja erityisesti ekologisen verkoston ”ydinalue” rajaa tuulivoimahankkeita pois alueilta, joissa ei ole merkittävää luonnon monimuotoisuutta tai ekologisia yhteyksiä. Tämä rajoittaa turhaan kuntien mahdollisuuksia kaavoittaa tuulivoimaa ja muita alueidenkäytön hankkeita. Lisäksi kaavaselostuksen mukainen ekologisen verkoston perustelu vaikuttaa osin ristiriitaiselta suhteessa muihin luontoarvojen huomiointiin liittyviin linjauksiin. Pyhäjärven kaupunki vaatii, että ekologisen verkoston ja sen ”ydinalueiden” rajausten perustelut avataan tarkemmin ja niiden vaikutuksia arvioidaan uudelleen suhteessa tuulivoimahankkeiden mahdollisuuksiin. Ilman perusteellisia selvityksiä verkoston rajaukset eivät ole oikeudenmukaisia eikä kestäviä kuntien maankäytön kehittämisen kannalta.

Lisäksi Pyhäjärven kaupunki kritisoi kaavoitusprosessin linjan ennakoimattomia muutoksia. Pohjois-Pohjanmaan kunnille ja elinkeinoelämälle on ollut suuri yllätys, kuinka merkittävästi tuulivoimaratkaisuja on muutettu ensimmäisen ja toisen julkisen ehdotusvaiheen välillä. Valmistelua on leimannut selvästi kiire. Erityisen huolestuttavaa on ollut, että kaavahankkeeseen liittyvä Naturariskien lisäselvitys (Päivitys Natura 2000 verkostoon kohdistuvaan riskiselvitykseen 6/2024, valm. 3.2.2025) on tilattu pieneltä osuuskunnalta, kun kyseessä on ollut kymmenien miljardien eurojen teollisille investoinneille keskeisen maakuntakaavan materiaallinen ydin. Selvitys olisi tullut tilata riittävät referenssit omaavalta neutraalilta asiantuntijataholta. Suoritusta voi jälkikäteen luonnehtia varsin vaatimattomaksi mm. metsäpeurojen vaellusreittien tunnistamisessa ja arvottamisessa.

Pyhäjärven kaupunki pitää valmistelukiireestä ja kestävämmästi perustelluista viime hetken muutoksia ennakoimattomina ja kuntien maankäytön suunnittelun kannalta ongelmallisina sekä koko maakunnan puhtaan siirtymän tavoitteiden kannalta ristiriitaisina. Kaupunki ja hanketoimijat ovat joutuneet sopeuttamaan omia suunnitelmiaan muuttuneiden lähtökohtien vuoksi, mikä heikentää investointivarmuutta. Kaupungin näkemyksen mukaan maakuntakaavoituksen linjauksen tulisi olla johdonmukaisempaa ja muutokset perusteltava avoimesti ja riittävin tieteellisin perustein.

Maakuntakaavoituksen tulisi olla yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytön ratkaisemisesta ja sen tulisi olla mahdollistava ja yleiskaavatasolla tarkentuva kokonaisuus, joka energia- ja ilmastoasioiden osalta johtaisi kansallisesti kohti asetettuja ilmastotavoitteita.

Kaikki yllä mainitut huomiot huomioon ottaen Pyhäjärven kaupunki vaatii erityisesti seuraavaa:

1. Hautakankaan (Hautakangas-Harvankangas) tuulivoima-alueen rajaus palautetaan nyt esitettyä pohjoisemmaksi. Alueen luonnosvaiheessa mukana ollut laajempi pohjoinen ulottuvuus tulee ottaa takaisin kaavaan alueen rajauksena. Näin varmistetaan, että Hautakankaan hankkeen potentiaali hyödynnetään täysimääräisesti alueella, joka on erittäin sopiva tuulivoimalle, kaukana esim. Pyhäjärven maakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta, jota maakunnan liitto on kovin monesti korostanut suojelemisen arvoiseksi. Nyt valittu linja sitä vastoin pakottaisi kaavoittamaan entistä lähemmäs ko. arvokasta maisema-aluetta, jota ei voi pitää järkevänä kehityskulkuna.
2. Nurmesnevan ja Kokkopetäikön tuulivoimahankealueet palautetaan kaavaehdotukseen tv-aluemerkinnällä. Kokkopetäikön poistaminen on perustunut epävarmisiin ympäristöriskilaskelmiin, ja kaupunki katsoo, että hanke voidaan edelleen toteuttaa myös yli 9 voimalan kokoisena ympäristövaikutukset halliten. Samoin Nurmesneva on tärkeä tuulivoima-alue, jonka kestävästi mielipiteeseen perustuvalla kilometrirajalla ulkopuolelle jättäminen kaventaa perusteettomasti tuulivoimatuotannon tulevia mahdollisuuksia alueella, joka sosiaalisilta vaikutuksiltaan entisenä turvetuotantoalueena tulee hyödyntää elinkeinojen kehityksessä.

Pyhäjärven kaupunki korostaa, että se tukee maakunnan ilmastotavoitteita ja uusiutuvan energian edistämistä, mutta edellyttää, että kaavaehdotuksessa huomioidaan paikalliset olosuhteet ja hankkeet oikeudenmukaisesti. Kaupunki toivoo, että edellä esitetyt kriittiset huomiot ja vaatimukset otetaan vakavasti huomioon kaavaprosessin jatkovalmistelussa. Näillä muutoksilla voidaan turvata sekä metsäpeuran suojelun että tuulivoimatuotannon edellytykset kestävästi, ilman että Pyhäjärven ja monien muiden maakunnan kuntien kehittämismahdollisuudet tarpeettomasti rajautuvat.

Pyhäjärven kaupunginhallitus